

**Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
Факультет психолого-педагогічний
Кафедра музики**



ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Марина ГРИНЬОВА

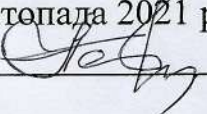
2021 р.

**Програма і методичні рекомендації
до Атестаційного Екзамену**

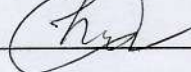
з професійної підготовки за першою спеціальністю
освітньої програми «Середня освіта (Музичне мистецтво). Початкова освіта»
для студентів спеціальності 014 Середня освіта / предметної спеціальності
014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво),
на здобуття освітнього рівня «бакалавр»

**Полтава
2021**

Укладачі: Н. Ю. Дем'янка, В. С. Ірклієнко, О. О. Лобач (відпов.
за випуск), Ю. В. Комишан, Н. М. Манжелій,
Н. М. Ремезова, В. П. Яковлев

Узгоджена на засіданні кафедри музики
Протокол № 25 від 12 листопада 2021 року
Завідувач кафедри  (Григорій ЛЕВЧЕНКО)

Відповідає освітньо-професійній програмі «Середня освіта (Музичне
мистецтво). Початкова освіта», затвердженій Вченою радою
ПНПУ імені В. Г. Короленка (протокол № 14 від 01.06.2018 року)

Гарант освітньої програми  (Наталія ДЕМ'ЯНКО)

*Затверджена вченою радою психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
(протокол № 13 від 28 грудня 2021 року)*

ЗМІСТ

1.	Програма Атестаційного Екзамену	4
2.	Критерії оцінювання результатів складання Атестаційного Екзамену	7
3.	Форма Атестаційного Екзамену	7
4.	Структура Атестаційного Екзамену	7
5.	Порядок оцінювання результатів Атестаційного Екзамену	8
6.	Інформаційні джерела, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, дозволені для використання в процесі Атестаційного Екзамену	9
7.	Програмовий зміст Атестаційного Екзамену	9
8.	Методичні рекомендації щодо підготовки і складання Атестаційного Екзамену	17
8.1.	Методика викладання музичного мистецтва	17
8.2.	Теорія музики і сольфеджіо	20
8.3.	Історія української та зарубіжної музики	23
8.4.	Педагогіка початкової освіти	28
8.5.	Хорове диригування	32
9.	Джерела інформації, рекомендовані до використання в ході підготовки до Атестаційного Екзамену	33

1. Програма Атестаційного Екзамену

Програмний результат навчання	Компоненти Освітньої програми, спрямовані на формування результату навчання	Засоби діагностики рівня досягнення результату навчання
ПРН 1. Знати найважливіші факти, події, процеси історичного минулого українського народу у контексті європейської і світової історії задля світоглядного самовизначення і формування громадянської позиції.	Історія української та зарубіжної музики Педагогіка початкової освіти	Питання 45 – 60, 65, 69, 89, 90
ПРН 2. Демонструвати знання про природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ у контексті вирішення професійних завдань.	Методика викладання музичного мистецтва Педагогіка початкової освіти	Питання 2, 3, 11 – 16, 63, 64, 66, 67, 70, 75-86
ПРН 3. Знати теоретичні основи, форми, методи, засоби навчання та виховання, інноваційні педагогічні технології та впроваджувати їх в освітній процес; формувати траєкторію саморозвитку й самореалізації в професійній діяльності на підґрунті провідних положень педагогічної майстерності.	Методика викладання музичного мистецтва Педагогіка початкової освіти	Питання 1, 2, 4, 11 – 16, 61 – 90
ПРН 4. Знати засоби інформаційно-комунікаційних і дистанційних технологій, що застосовуються у формальній і неформальній музичній освіті та мистецтві.	Методика викладання музичного мистецтва Педагогіка початкової освіти	Питання 2, 4, 11 – 16, 64, 66, 67, 70, 72, 74, 75, 85, 87
ПРН 5. Знати елементи музичної мови, тезаурус, правила грамотного запису та аналізу нотного тексту, усвідомлювати роль гармонії та інших засобів музичної виразності у створенні художнього образу.	Теорія музики і сольфеджіо	Питання 17 – 36
ПРН 6. Знати основи інструментально-виконавської, вокальної, диригентсько-хорової технік.	Основний музичний інструмент і практикум зі шкільного репертуару Постановка голосу Хорове диригування	Виконання інструментальних і вокальних музичних творів, аналіз та диригування хорового твору
ПРН 7. Знати історію розвитку вітчизняного, зокрема регіонального, і зарубіжного музичного мистецтва, його стилі, жанри, форми.	Історія української та зарубіжної музики	Питання 37 – 60

ПРН 8. Демонструвати знання мети, завдань, принципів, змісту, методів, мистецько-педагогічних технологій, організаційних форм і засобів загальної музичної освіти; видів, змісту й методів планування, діагностики та контролю музичного розвитку особистості.	Методика викладання музичного мистецтва Педагогіка початкової освіти	Питання 1 – 16, 62, 64, 66 – 82
ПРН 9. Знати і враховувати особливості організації інклюзивної освіти в діяльності вчителя музичного мистецтва та початкової школи.	Педагогіка початкової освіти	Питання 63-66, 90.
ПРН 10. Усно й письмово спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами, використовуючи відповідну фахову термінологію.	Історія української та зарубіжної музики Методика викладання музичного мистецтва Педагогіка початкової освіти Хорове диригування	Усні та письмові відповіді на теоретичні питання, письмовий аналіз хорового твору
ПРН 11. Організовувати професійну діяльність відповідно до нормативних вимог безпекознавства та виконувати правила поведінки при небезпеках різного походження, дотримуватися норм здорового способу життя.	Методика викладання музичного мистецтва Педагогіка початкової освіти	Питання 1, 2, 66, 67, 69, 73, 74, 79, 80, 82, 84, 86.
ПРН 12. Аналізувати музичні твори в єдності форми й змісту, оцінювати їх педагогічний потенціал, творчо інтерпретувати та застосовувати у власній музично-педагогічній діяльності.	Історія української та зарубіжної музики Теорія музики і сольфеджіо Методика викладання музичного мистецтва Основний музичний інструмент з практикумом зі шкільного репертуару Постановка голосу Хорове диригування	Питання 4, 5, 6, 12, 14, 17 – 60. Виконання інструментальних і вокальних творів, музичних творів, аналіз і диригування хорового твору
ПРН 13. Демонструвати інтонаційно-виконавські навички, здійснювати слуховий аналіз музичної мови.	Постановка голосу	Виконання вокальних творів
ПРН 14. Володіти виконавськими інструментальними, вокальними, диригентсько-хоровими вміннями й навичками.	Основний музичний інструмент з практикумом зі шкільного репертуару Постановка голосу Хорове диригування	Виконання інструментальних і вокальних творів, диригування хорового твору
ПРН 15. Використовувати музично-історичні та музично-теоретичні знання в професійній діяльності.	Історія української та зарубіжної музики Методика викладання музичного мистецтва Теорія музики і сольфеджіо	Питання 1 – 60
ПРН 16. Реалізовувати мету, завдання та зміст освітньої галузі «Мистецтво» через ефективне застосування	Методика викладання музичного мистецтва Педагогіка початкової освіти	Питання 1 – 16, 62, 64, 66 – 82

методів, мистецько-педагогічних технологій, організаційних форм, засобів планування, діагностики, контролю та корекції рівня музичного розвитку та освіти особистості.		
ПРН 17. Володіти навичками хорового співу та хормейстерської роботи.	Методика викладання музичного мистецтва Хорове диригування	Питання 4 – 9 Виконання, аналіз і диригування хорових творів
ПРН 18. Об'єктивно оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці із світоглядних, екологічних, духовних, етичних, естетичних норм і переконань із метою самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення впродовж життя.	Історія української та зарубіжної музики Методика викладання музичного мистецтва Основний музичний інструмент з практикумом зі шкільного репертуару Постановка голосу Хорове диригування Теорія музики і сольфеджіо Педагогіка початкової освіти	Роботи самоаналіз власних відповідей на теоретичні питання, здійснювати самооцінку якості виконання музичних творів
ПРН 19. Захищати й утверджувати демократичні, гуманістичні та національні ідеали, цінності й традиції в музично-педагогічній діяльності.	Історія української та зарубіжної музики Методика викладання музичного мистецтва Основний музичний інструмент з практикумом зі шкільного репертуару Постановка голосу Хорове диригування Педагогіка початкової освіти	Утверджувати демократичні, гуманістичні та національні ідеали, цінності й традиції у процесі відповіді на теоретичні питання та через вибір музичного репертуару для виконання
ПРН 20. Критично оцінювати, аргументувати і відстоювати власні погляди на стратегічні напрями розвитку загальної музичної освіти в Україні, аналізувати й узагальнювати інноваційний музично-педагогічний досвід.	Методика викладання музичного мистецтва Педагогіка початкової освіти	Питання 1 – 16, 64, 66 – 69, 85
ПРН 21. Доводити цінність класичної та сучасної музичної культури та доцільність її впровадження в музично-педагогічну практику.	Історія української та зарубіжної музики Методика викладання музичного мистецтва Педагогіка початкової освіти	Питання 1, 2, 4, 12, 14, 15, 37 – 60, 69, 79, 85

2. Критерії оцінювання результатів складання Атестаційного Екзамену

Сума набраних балів (за 100-бальною шкалою)	Значення оцінки	Рівень досягнення результатів навчання за освітньою програмою «Середня освіта (Музичне мистецтво). Початкова освіта»
90-100	відмінно	Студент демонструє високий рівень досягнення програмних результатів навчання, що засвідчує безумовну готовність до професійної діяльності за фахом, до навчання за наступним рівнем вищої освіти.
75-89	добре	Студент являє достатній рівень досягнення програмних результатів навчання, який забезпечує готовність до професійної діяльності за фахом, до навчання за наступним рівнем вищої освіти.
60-74	задовільно	Студент виявляє мінімально достатній для професійної діяльності за фахом та здобуття наступного ступеню вищої освіти рівень досягнення програмних результатів навчання.
35-59	незадовільно	Рівень досягнення студентом програмних результатів навчання є недостатнім для професійної діяльності за фахом, для навчання за наступним рівнем вищої освіти.
0-34		Результати навчання відсутні.

3. Форма Атестаційного Екзамену

Атестаційний екзамен є комплексним і має комбіновану форму: усна відповідь, гра на музичному інструменті, виконання вокального твору під супровід концертмейстера, диригування хорового твору.

4. Структура Атестаційного Екзамену

Атестаційний екзамен проводиться за білетами, складеними відповідно до навчальних програм, за методикою, визначеною закладом вищої освіти.

Студентам пропонується 30 екзаменаційних білетів, кожен із яких містить 3 теоретичних питання та 2 практичних завдання:

1-2 – із обов'язкових дисциплін професійної підготовки;

3 – із педагогіки початкової освіти;

4 – з основного музичного інструменту з практикумом зі шкільного репертуару та постановки голосу;

5 – з хорового диригування.

На підготовку бакалаври мають 40 хвилин, відповідь одного студента триває 25-30 хвилин.

5. Порядок оцінювання результатів Атестаційного Екзамену

Оцінювання результатів атестаційного екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий бал (ПБ) за відповідь студента на атестаційному екзамені є сумою балів, одержаних за кожне окреме питання чи виконане практичне завдання (Б 1, Б 2, Б 3, Б 4, Б 5).

Сумарна максимальна кількість балів із кожного питання й практичного завдання – 20 балів. Отже, ПБ (підсумковий бал) = Б 1+Б 2+Б 3 + Б 4+Б 5.

Зміст оцінки	Оцінка відповіді на питання (виконання завдань) за 100-бальною шкалою					Значення оцінки
	I питання	II питання	III питання	IV питання	V питання	
	Б1	Б2	Б3	Б4	Б5	
Відповідь на питання, виконання практичних завдань засвідчує високий рівень досягнення запланованих результатів навчання за освітньою програмою, безумовну готовність до навчання за наступним рівнем освіти та професійної діяльності за фахом	20	20	20	20	20	відмінно
Відповідь на питання, виконання практичних завдань засвідчує достатній рівень досягнення запланованих результатів навчання за освітньою програмою, готовність до навчання за наступним рівнем освіти та професійної діяльності за фахом	17	17	17	17	17	добре
Відповідь на питання, виконання практичних завдань містить ряд присутніх недоліків, проте засвідчують наявність мінімально достатніх для навчання за наступним рівнем освіти та професійної діяльності за фахом результатів навчання за освітньою програмою	14	14	14	14	14	задовільно
Наявні окремі елементи правильної відповіді. Ряд запланованих результатів навчання за освітньою програмою відсутній, а обсяг і рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання і недопустимий для професійної діяльності за фахом	7	7	7	7	7	незадовільно

Відсутні елементи правильної відповіді. Результати навчання за освітньою програмою є мінімальні або відсутні взагалі. Студент не готовий до навчання за наступним рівнем вищої освіти та професійної діяльності за фахом	4	4	4	4	4	
--	---	---	---	---	---	--

6. Інформаційні джерела, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, дозволені для використання в процесі Атестаційного Екзамену

1. Левченко Г. С. Сольфеджіо на основі народних пісень Полтавщини : посібник для муз.-пед. навч. закладів. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2001. 144 с.
2. Мистецтво: підручники інтегрованого курсу для 1-4, 8-9 класів ЗЗСО.
3. Музичне мистецтво: підручники для 5-7 класів ЗЗСО.
4. Юцевич Ю. Є. Музика : словник-довідник. Вид. 2-ге перероб. і доп. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с.

7. Програмовий зміст Атестаційного Екзамену

Методика викладання музичного мистецтва

1. Схарактеризуйте освітню галузь «Мистецтво» в Державному стандарті початкової освіти (2018 р.) та Державному стандарті базової середньої освіти (2020 р.).
2. Доведіть специфіку уроку музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» окресліть сучасні вимоги до них.
3. Визначте сутність музичних здібностей, їх онтогенез і методику діагностики.
4. Розкрийте методику роботи над піснею на уроці музичного мистецтва.
5. Охарактеризуйте основні жанрові напрями в хоровому мистецтві.
6. Визначте форми хорового виконавства та схарактеризуйте їх.
7. Надайте загальну характеристику звукоутворення та розкрийте методику роботи над ним.
8. Здійсніть загальну характеристику співацьких дихання, дикції та методику роботи над ними.
9. Схарактеризуйте хоровий ансамбль і стрій та методику роботи над ними.
10. Визначте найбільш ефективні, на Вашу думку, методи та прийоми опанування теоретичних понять на уроках музичного мистецтва.
11. Розкрийте структуру рухової діяльності на уроках музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», упорядкуйте види рухів та методику їхнього опанування.

12. Розкрийте методику навчання гри на дитячих музичних інструментах на уроці музичного мистецтва.
13. Зробіть загальний огляд художньо-творчої діяльності школярів на уроці та висловіть Ваші пропозиції щодо методики її організації.
14. Схарактеризуйте методику організації сприймання, інтерпретації та аналізу мистецьких творів на уроках освітньої галузі «Мистецтво».
15. Розкрийте сутність позакласної мистецько-виховної роботи в ЗЗСО.
16. Виявіть особливості планування та обліку загальної мистецької освіти в ЗЗСО.

Теорія музики і сольфеджіо

17. Охарактеризуйте звук як фізичне явище і як відчуття. Розкрийте поняття «музичний звук», визначте його властивості.
18. Охарактеризуйте поняття «ритм» та основні ритмічні одиниці.
19. Охарактеризуйте поняття «метр», «розмір». Визначте види розмірів.
20. Охарактеризуйте поняття «лад».
21. Розкрийте сутність мажорного та мінорного ладу.
22. Окресліть квінтове коло мажорних тональностей.
23. Окресліть квінтове коло мінорних тональностей.
24. Охарактеризуйте паралельні та однойменні тональності.
25. Охарактеризуйте поняття «інтервал». Класифікуйте інтервали.
26. Інтервали в тональностях мажору і мінору.
27. Поясніть багатозначність терміну «гармонія». Схарактеризуйте види акордів та особливості чотириголосного викладу трезвуків головних ступенів.
28. Дайте характеристику кадансовому квартсектакорду, вкажіть умови його застосування та особливості голосоведення.
29. Поясніть особливості подвоєння у сектакордах, схарактеризуйте типи розташування та голосоведення.
30. Схарактеризуйте прохідні та допоміжні звороти (вкажіть умови застосування прохідних і допоміжних квартсектакордів у музичній побудові, особливості голосоведення, подвоєння).
31. Дайте характеристику домінантсептакорду (повний і неповний домінантсептакорд, його застосування, місце в музичній побудові) та його оберненням.
32. Схарактеризуйте повну функціональну систему мажору і мінору.
33. Назвіть характерні особливості септакорду II ступеня та його обернень.
34. Схарактеризуйте різновиди ввідних септакордів VII ступеня та вкажіть умови їх застосування.
35. Назвіть відомі Вам типи тональних співвідношень і схарактеризуйте їх. Роз'ясніть особливості відхилень і їхню роль у музичній побудові.
36. Схарактеризуйте поступову функціональну модуляцію як тип тонального співвідношення.

Історія української та зарубіжної музики

37. Доведіть специфіку музичного мистецтва.
38. Схарактеризуйте музичне мистецтво епохи Відродження.
39. Визначте характерні риси музичної культури доби Бароко.
40. Висвітліть сутність музичного класицизму.
41. Проаналізуйте особливості музичної естетики Романтизму.
42. Охарактеризуйте провідні художні течії в музичному мистецтві кінця ХІХ-початку ХХ століття.
43. Охарактеризуйте імпресіонізм в музиці.
44. Обґрунтуйте прогресивну сутність експресіонізму в музичному мистецтві.
45. Розкрийте особливості музичної культури України епохи Бароко.
46. Розкрийте особливості музичної культури України епохи Класицизму.
47. Охарактеризуйте музичне мистецтво України першої половини і середини ХІХ століття.
48. Охарактеризуйте творчий доробок основоположника української класичної музики М.В. Лисенка.
49. Охарактеризуйте музичне мистецтво України першої половини ХХ століття.
50. Здійсніть музикознавчий огляд творчості українських композиторів першої половини ХХ століття.
51. Охарактеризуйте музичне мистецтво України другої половини ХХ століття.
52. Проаналізуйте розвиток основних жанрів українського музичного мистецтва в другій половині ХХ століття.
53. Простежте епохи й періоди в розвитку українського фольклору та вирізніть жанри усної народної творчості, які з'явилися в ці періоди.
54. Поясніть поняття «синкретизм ранніх форм фольклору».
55. Розкрийте зміст та музичні особливості календарно-обрядових пісень.
56. Розкрийте особливості епічних та ліро-епічних жанрів українського фольклору.
57. Охарактеризуйте народнопісенну лірику українського фольклору.
58. Визначте поняття «родинно-обрядова творчість» та назвіть цикли, з яких вона складається.
59. Охарактеризуйте українську народну інструментальну музику.
60. Розкрийте зв'язок дитячого фольклору з етнопедагогікою.

Педагогіка початкової освіти

61. Схарактеризуйте педагогіку як науку.
62. Схарактеризуйте основні категорії педагогіки.
63. Розкрийте систему педагогічних наук.
64. Схарактеризуйте методи науково-педагогічних досліджень.
65. Схарактеризуйте нормативно-правову базу та систему освіти в Україні.
66. Розкрийте сутність процесу навчання в початковій школі, його структуру та функції.
67. Розкрийте закономірності, принципи і правила навчання молодших школярів.

68. Визначте мету Нової української школи та педагогічні умови її реалізації.
69. Визначте концептуальні положення особистісно-орієнтованого підходу в навчанні й вихованні молодших школярів.
70. Представте класифікації методів навчання в початковій школі.
71. Схарактеризуйте словесні методи навчання молодших школярів.
72. Висвітліть історію розвитку форм організації навчання в початковій школі.
73. Схарактеризуйте урок як форму організації навчання, типи і структуру уроків (за В. Онищуком).
74. Схарактеризуйте позаурочні форми навчання в початковій школі.
75. Розкрийте сутність, функції і види контролю за навчально-пізнавальною діяльністю учнів.
76. Розкрийте сутність процесу виховання молодших школярів, його особливості.
77. Визначте закономірності та принципи виховання дітей молодшого шкільного віку.
78. Розкрийте класифікацію методів виховання в початковій школі.
79. Схарактеризуйте методи формування свідомості особистості.
80. Висвітліть методи стимулювання і корекції поведінки молодших школярів.
81. Схарактеризуйте колектив, його функції. Покажіть динаміку розвитку учнівського колективу.
82. Схарактеризуйте шляхи і засоби морального виховання молодших школярів.
83. Схарактеризуйте сім'ю як важливий соціальний інститут виховання.
84. Схарактеризуйте види трудової діяльності молодших школярів.
85. Висвітліть форми і засоби естетичного виховання молодших школярів.
86. Висвітліть соціально-педагогічні причини появи важковиховуваних дітей.
87. Схарактеризуйте форми методичної роботи в початковій школі.
88. Схарактеризуйте педагогічні ідеї Я. А. Коменського.
89. Схарактеризуйте педагогічні погляди В. О. Сухомлинського.
90. Упорядкуйте основні методи та прийоми організації освітнього процесу початкової школи в умовах інклюзії.

Основний музичний інструмент

Рекомендовані твори (фортепіано)

1. Барвінський В. Соната Cis-dur. Серенада. Імпровізація. Українська сюїта.
2. Беркович І. Варіації на народні теми. Варіації на тему Паганіні.
3. Борисов В. Прелюдія та фуга на народні теми.
4. Верещагін Я. Сонатина. «Musica rustica». Гумореска. Новелета.
5. Вілінський М. Елегійна сюїта. Балада у формі варіацій.
6. Губанов Я. «Мадагаскарська рапсодія».
7. Дичко Л. Варіації. «Писанки».
8. Довженко В. «Народні прелюдії», «Веснянка». «Картинки з життя українського народу» (подвійні варіації), «На схилах Дніпра».
9. Дремлюга М. Весняна сюїта.
10. Жданов С. Соната. Казка.

11. Завалишина М. Сюїта.
12. Задор Д. «Закарпатська сюїта». Варіації.
13. Іщенко Ю. Варіації. Рондо. Сонатина. Поетичні настрої.
14. Карабиць І. 24 прелюдії. Сонатина.
15. Кива О. Варіації. Фантазія. Український триптих. Елегія.
16. Кирейко В. 24 дитячі п'єси. Токата. Рапсодія.
17. Клиш В. Дума. Музична скринька. Автограф.
18. Клебанов Д. 4 п'єси.
19. Ковач І. Прелюдія. Танці (дитячі п'єси).
20. Козицький П. Сторінки дитинства.
21. Колесса М. Пасакалія, скерцо та фуга. Фантастичний прелюд. Осінній прелюд. Гуцульський прелюд. Прелюд «Про Довбуша».
22. Колодуб Ж. Скерцо. Лірична п'єса.
23. Колодуб Л. Альбом для дітей.
24. Коломієць А. Соната. Українська сюїта.
25. Кос-Анатольський А. Гомін Верховини. Гуцульська токата. Скерцо.
26. Косенко В. Юнацька соната. Концертний вальс.
27. Лисенко М. Мрії ор.13. Вальс Венери з опери «Енеїда». Друга рапсодія на укр. нар.теми «Думка – Шумка». Елегія. Сумний спів. Серенада. Урочистий марш ор 39 №2. Запорізький марш. Сюїта у формі старовинних танців на основі народних пісень g-moll. Соната a-moll.
28. Людкевич С. «Нісенітниця», «Стара пісня», «Пісня ночі», «Імпровізована арія». Баркарола. Гумореска. Листок з альбому. Пісня до схід сонця. Елегія.
29. Лятошинський Б. Шевченківська сюїта ор.38.
30. Майкапар С. Маленька сюїта в класичному стилі. Соната c-moll. Соната a-moll.
31. Мейтус Ю. У Карпатах. 12 дитячих п'єс.
32. Мясков К. Соната. Поема. Ноктюрн. Скерцо. Осіння пісня.
33. Некрасов О. Варіації «Дзеркальні структури». П'єси для дітей.
34. Нижанківський О. Вітрогони.
35. Подвала В. Прелюдія та фуга. 12 дитячих п'єс.
36. Пухальський В. «Сторінка кохання». Концертний етюд «Вихор». Вальс «Спогади про Майоренгоф». Романс. Скерцо.
37. Ревуцький Л. Соната c-moll. Соната h-moll. Пісня. Гумореска. Канон. Вальс.
38. Рославець М. Поема.
39. Сасько Г. Інвенції. Соната. Фантазія. Цикл п'єс для дітей «Мозаїка».
40. Сильвестров В. Сонатина. Тріада. Класична соната. Елегія. Дитяча музика №1, №2.
41. Симович Р. Варіації. Рондо. Сонатина. Фантазія.
42. Сільванський М. Українська сонатина. Українське скерцо.
43. Січинський Д. Пісня без слів d-moll. Концертна мазурка c-moll. «Мої спомини». Жалібний марш c-moll.
44. Скорик М. Рондо. Варіації. Бурлеска. Блюз. Партита №5. Токата.

45. Сокальський В. «Малоросійська фантазія», «Український ноктюрн», «На берегах Дунаю».
46. Степовий Я. Фантазія.
47. Таранов Г. Поема. 10 п'єс для дітей.
48. Тилик В. Акварелі. Прелюдії-пісні. Калейдоскоп.
49. Фемеліди В. Романтична соната.
50. Філіпенко В. Соната-поема. Токата. Рондо. Гумореска. Варіації.
51. Фільц Б. Експромт. Фантазія в стилі думи. Капричіо. Листок з альбому. Карпатський етюд. Поетичний настрій. Яворівські іграшки. Весняне рондо.
52. Флис В. Соната. Експромт. Скерцо. Анданте.
53. Цепколенко К. Цикл дитячих п'єс.
54. Шамо Ю. Варіації на тему лемківських народних пісень. «Українська сюїта» пам'яті М. Лисенка. Сюїта «Казки Андерсена».
55. Штогаренко А. Образи.
56. Щуровський Ю. Експромт. Соната. Вальс. Осіння пісня. 10 маленьких прелюдій та фуг. Прогулянка. Після перегляду Куїнджі. Варіації. Калейдоскоп.
57. Юцевич Є. 4 фуґи на теми українських народних пісень. Сюїта в старовинному стилі.
58. Яковчук О. Рондо. Прелюд. Цикл п'єс для дітей «Пастелі».
59. Янівський Б.Ю. Соната «Рондо». Варіації на тему української народної пісні.
60. Яровинський Б. Варіації. Цикл прелюдій. Концерт для фп. з орк.

Рекомендовані твори (баян, акордеон)

1. Агафонов О. Інтермецо.
2. Акимов Ю. Рондо-скерцо.
3. Бах І.С. Арія. Лярго. Менует. Органні прелюдії та фуґи C-dur, g-moll, d-moll. Жига A-dur. Алєгро g-moll.
4. Бєртіні Г. Етюд.
5. Бєтховєн Л. Екосєз. Романс. Рондо з сонати F-dur / пер. О. Дєнісова.
6. Блинєв Ю. Інвенція. Весєлий танєць.
7. Брамс І. Вальс. Угорські танці.
8. Волков В. Комічний марш.
9. Гайдн Й. П'єса. Сонатіни.
10. Галкин В. Сільські наґраші.
11. Гєдікє А. П'єса. Весєла пісня.
12. Гєндєль Г. Куранта. Менует. Чакона. Фугєта. Пасакалія.
13. Глінка М. Андалузський танєць. Вальс. Менует.
14. Гуно Ш. Полька з опери "Фауст" / пер. С. Чапкія.
15. Дикусарєв В. Мазурка. Скерцо. Коліскова. Роздуми. Гуморєска.
16. Дєнісов О. Етюд. Естонський танєць.
17. Дєрбєнкє Є. Рєтро-єкспромт. Старий мотив. Естрадний вальс. Гармоніст грає джаз. По столицях Європи. Весняна самба.

18. Джойс А. Осінній сон. Вальс.
19. Джуліані А. Тарантела.
20. Діабеллі. Рондо.
21. Дремлюга М. Лірична пісня.
22. Дюран А. Вальс № 1.
23. Кабалевський Б. Токатіна. Прелюдія.
24. Кореллі А. Сарабанда.
25. Косенко В. Мазурка / пер. С. Чапкія.
26. Кюсс М. Вальс «Амурські хвили».
27. Лисенко М. Аркуш з альбому. Експромт. Меланхолічний вальс / пер. С. Чапкія.
28. Лядов А. Багатель. Прелюдія.
29. Майкапар С. Вальс.
30. Мартьянов К. Тарантела.
31. Монті В. Чардаш.
32. Моцарт В. Арія. Менует із симфонії Es-dur. Варіації на тему французької пісні. Лендлер. Полонез. Контрданс із I акту опери «Весілля Фігаро».
33. Мясков К. Етюди a-moll, c-moll. Хоровод квітів. Прелюд. Прогулянка на автомобілі. Зимонька.
34. Накапкін В. Прелюдія.
35. Нечипоренко А. Етюд.
36. Огінський М. Полонез.
37. Павін С. Етюд-п'еса.
38. Паганіні Н. Вічний рух / пер. С. Чапкія.
39. Подгорний В. Фантазія на тему української народної пісні «Повій, вітре, на Вкраїну».
40. Полонський О. Квітучий травень в обр. В. Ковтуна.
41. Польське танго / пер. В. Бесфамільнова.
42. Різоль М. Фантазія на теми українських народних пісень і танців. Варіації на тему української народної пісні «Дощик». Жартівлива українська полька. Український козачок. Український народний танець «Аркан».
43. Руїз Г. Спогад про Баха.
44. Стельмах М. «Фаер» із дитячої сюїти «Фіксіки».
45. Товпенко М. Гумореска. Регтайм-імпровізація на тему української народної пісні «Їхав козак за Дунай».
46. Хаслінгер Т. Сонатина.
47. Хачатурян А. Вальс.
48. Циганська венгерка в обр. П. Шашкіна.
49. Циполі Д. Менует.
50. Чайкін М. Скерцо з другої сонати. Етюд. Ліричний вальс.
51. Чайковський П. Італійська пісенька. Романс. Пролісок / пер. С. Чапкія.
52. Чекалов П. Інвенція №3.
53. Черні К. Етюди.
54. Шопен Ф. Вальс №6 / пер. О. Денисова. Мазурка / пер. М. Геліса.

55. Шостакович Д. Прелюдія № 5. Танець із балетної сюїти / пер Л. Чебишева.
56. Штогаренко А. Український танець / пер. М. Різоля.
57. Шуберт Ф. Екосез. Музичні моменти.
58. Шуман Р. Послання. Хорал.
59. Шутенко К. Варіації на тему української народної пісні «У неділю рано-пораненьку»
60. Юцевич Є. Повільний вальс.

Постановка голосу
Рекомендовані твори

1. Арія Дигнаре. Муз. Г. Генделя.
2. Білим цвітом. Муз. О. Зуєва, сл. Г. Вердник.
3. Добрий день. Муз. Я. Дубравина, сл. В. Сулова.
4. Жалі мої, жалі. Укр. нар. пісня, обр. М. Лисенка.
5. Захід сонця. Муз. Е. Гріга, сл. Гінзбурга.
6. Колискова. Муз. І. Поклада, сл. В. Циганова.
7. Лелеча доля. Муз. І. Кириліної, сл. В. Цілого.
8. Молитва. Муз. М. Ведмедері, сл. К. Перелісної.
9. Немає України без калини. Муз. М. Ведмедері, сл. Г. Клок.
10. Ой візьму відерце. Муз. і сл. А. Кос-Анатольського.
11. Пісня про горлицю. Муз. І. Шамо, сл. О. Коломійця.
12. Пісня про матір. Муз. І. Поклада, сл. Б. Олійника.
13. Серенада. Муз. Ф. Шуберта.
14. Співають діти. Муз. І. Кириліної, сл. Л. Гнатюк.
15. Стояла я і слухала весну. Муз. К. Стеценка, сл. Л. Українки.
16. Укр. нар. пісня в обр. Ю. Соколовського. Ой на горі та й женці жнуть.
17. Укр. нар. пісня в обробці В. Єсіпка. Ой видно село.
18. Укр. нар. пісня в обробці Г. Майбороди. Ой заграйте, музики.
19. Утоптала стежечку. Муз. Я. Степового, сл. Т. Шевченка.
20. Цвіт землі. Муз. О. Злотника, сл. М. Сингаївського.

Хорове диригування
Рекомендовані твори:

1. Бортнянський М. Херувимська.
2. Ведель А. Да исполнятся.
3. Вербицький М. Христос воскрес.
4. Данькевич А. Чорний крук. Хор з опери "Богдан Хмельницький".
5. Козак Є., вірші Г. Ковалю. Під небом України.
6. Кухарець Е., вірші М.Негоди. Земле, моя земле.
7. Леонтович М. Достойно є. З "Літургії".
8. Леонтович М. Хор русалок. З опери "На русалчин великдень".
9. Лисенко М. вірші О. Кониського. Молитва за Україну.
10. Осадчий А., вірші Ю. Рибчинського. Шлях до Тараса.
11. Пашкевич А., вірші Д. Луценка. А мати ходить на курган.

12. Пашкевич А., вірші Д. Луценка. Пісня про Волинь.
13. Пашкевич А., вірші Д. Луценка. Пісня про хліб.
14. Стадник О., вірші В. Грибенка. Батьку мій лебедю білий.
15. Українська народна пісня, обробка А. Пашкевича. Ой кувала зозуленька.
16. Українська народна пісня, обробка Г. Левченка Гай зелененький.
17. Українська народна пісня, обробка Є. Кухарця. Закувала зозуленька на
стодолі, на розі.
18. Українська народна пісня, обробка С. Савчука. Да що на горі Імбер.
19. Українська народна пісня. обробка І. Бідака. Червона калинонька.
20. Українська народна пісня, обробка І. Бідака. Не сходило вранці сонечко.
21. Українська народна пісня, обробка І. Сльоти. Музики на весіллі.
22. Українська народна пісня, обробка М. Леонтовича. Котилася зірка.
23. Українська народна пісня, обробка М. Леонтовича. Ой з-за гори кам'яної.
24. Українська народна пісня, обробка М. Леонтовича. Ой зійшла зоря.
25. Українська народна колядка, обробка Г. Левченка. Не плач, Рахиле.

8. Методичні рекомендації щодо підготовки і складання Атестаційного Екзамену

8. 1. Методика викладання музичного мистецтва

1. Схарактеризуйте освітню галузь «Мистецтво» в Державному стандарті початкової освіти (2018 р.) та Державному стандарті базової середньої освіти (2020 р.).

Загальна характеристика Державних стандартів. Типові освітні програми. Ключові компетентності. Мистецька компетентність. Змістові лінії освітньої галузі «Мистецтво». Навчально-методичні комплекси з музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» для 1-9 класів.

2. Доведіть специфіку уроку музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», визначте сучасні вимоги до нього.

Загальна характеристика уроку музичного мистецтва як шкільного предмету і уроку Мистецтва. Структура уроку музичного мистецтва. Типи уроків музичного мистецтва. Урок інтегрованого курсу «Мистецтво» та технологія його моделювання. Сучасні вимоги до уроків освітньої галузі «Мистецтво».

3. Визначте сутність музичних здібностей, їх онтогенез і методику діагностики.

Музикальність та її структурні компоненти, за Б. Тепловим. Спеціальні здібності до різних видів музичної діяльності. Онтогенез музичних здібностей дітей, за В. Тарасовою та С. Науменко. Методика діагностики музичних здібностей.

4. Розкрийте методику роботи над піснею на уроці музичного мистецтва.

Розучування пісні як творчий процес. Етапи розучування пісні. Розспівування на уроці музичного мистецтва. Методи та прийоми вокально-хорової роботи на уроці.

5. Охарактеризуйте основні жанрові напрями в хоровому мистецтві.

Два основні жанрові напрями. Художньо-виконавські особливості академічного співу, його принципи і критерії. Характеристика академічної манери виконання. Специфіка народного співу. Жанрові ознаки українського народного хору (особливості складу, манери виконання, діапазону, поліфонічного розвитку, поєднання з іншими видами мистецтва тощо).

6. Визначте форми хорового виконавства та схарактеризуйте їх.

Розподіл хорових колективів у залежності від профілю виконавської діяльності. Капела (особливості складу, жанрової спрямованості, репертуару, художньо-виконавська специфіка). Ансамбль пісні й танцю (художньо-виконавські характеристики, склад, класифікація колективів). Оперний хор (жанрова спрямованість, художньо-виконавські особливості). Навчальний хор (основне призначення, характерні особливості).

7. Надайте загальну характеристику звукоутворення та розкрийте методику роботи над ним.

Звукоутворення. Фізіологічна основа. Вокалізація голосних звуків. Округлення, прикриття звука. Визначення атаки звука. Її художньо-виразна специфіка та залежність від змісту твору. Вимоги до атаки в хорі. Види атаки (тверда, м'яка, придихова). Їх характеристика (фізіологічні, художньо-виконавські особливості, вплив на якість звука тощо), позитивні й негативні сторони.

8. Здійсніть загальну характеристику співацьких дихання, дикції та методику роботи над ними.

Основні вокально-хорові навички. Співацьке дихання. Фізіологічні характеристики, послідовність виконання. Вплив на якість співацького звука. Чотири основні типи дихання: ключичне, грудне, діафрагмальне, грудочеревне. Методика роботи над диханням. Специфіка співацької дикції та методика роботи над нею.

9. Схарактеризуйте хоровий ансамбль і стрій та методику роботи над ними.

Стрій, визначення, характеристика різновидів (мелодичний, гармонічний). Сутність хорового ансамблю, характеристика різновидів (частковий, загальний, ритмічний, динамічний, тембровий, дикційний, унісонний, гармонічний, поліфонічний, природний, штучний). Методи та прийоми роботи над ансамблем і строєм.

10. Визначте найбільш ефективні, на Вашу думку, методи та прийоми опанування теоретичних понять на уроках музичного мистецтва.

Сутність понять “музична грамота”, “нотна грамота”, “музична грамотність”. Принципи, мета та завдання опанування теоретичних понять на уроках музичного мистецтва. Етапи опанування музичної грамоти. Методи викладання музичної грамоти. Форми роботи з музичної грамоти та специфіка їх проведення в закладі загальної середньої освіти.

11. Розкрийте структуру рухової діяльності на уроках музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», упорядкуйте види рухів та методику їхнього опанування.

Сутність поняття “рухова діяльність”. Мета, завдання та структура рухової діяльності на уроках музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво». Види рухів (танцювальні, спортивні, імітаційні, символічні), методи та прийоми їх опанування.

12. Розкрийте методику навчання гри на дитячих музичних інструментах на уроці музичного мистецтва.

Гене́за і загальна характеристика гри на дитячих музичних інструментах як виду активної музичної діяльності дітей. Мета й завдання інструментально-виконавської діяльності на уроці. Класифікація дитячих музичних інструментів. Методи та прийоми навчання гри на дитячих музичних інструментах (шумові, діатонічні, хроматичні, бумвокерси). Опанування різних видів партитур: кольорові, графічні, ритмічні, «орфовські».

13. Зробіть загальний огляд художньо-творчої діяльності школярів на уроці та висловіть Ваші пропозиції щодо методики її організації.

Сутність поняття «творчість». Художньо-творча діяльність як змістова лінія уроку музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво». Мета, завдання та зміст художньо-творчої діяльності дітей. Система творчих завдань і методика їх організації.

14. Схарактеризуйте методику організації сприймання, інтерпретації та аналізу мистецьких творів на уроках освітньої галузі «Мистецтво».

Сутність сприймання мистецтва як складного багаторівневого процесу. Модель художнього сприймання (Б. Юсов). Типи художнього сприймання.

Онтогенез художнього сприймання. Психолого-педагогічні умови керування процесом розвитку художнього сприймання. Методи організації перцептивної та аналітико-інтерпретаційної діяльності.

15. Розкрийте сутність позакласної мистецько-виховної роботи в ЗЗСО.

Сутність позакласної мистецько-виховної роботи, принципи її організації (добровільність, соціальна спрямованість, ініціативність і самостійність, емоційність, врахування вікових та індивідуальних особливостей). Масові, гурткові та індивідуальні форми позакласної роботи.

16. Виявіть особливості планування та обліку загальної мистецької освіти в ЗЗСО.

Сутність планування. Дидактичні принципи та умови планування. Види планування. Педагогічний контроль, види та методи контролю. Форми контролю. Специфіка педагогічного оцінювання на уроках мистецької освітньої галузі, види, критерії оцінювання навчальних досягнень школярів. Технології оцінювання мистецької освітньої галузі в НУШ.

8.2. Теорія музики і сольфеджіо

17. Охарактеризуйте звук як фізичне явище і як відчуття. Розкрийте поняття «музичний звук», визначте його властивості.

Звук як фізичне явище, яке утворюється в результаті коливання пружного тіла. Звук як відчуття. Характеристика звуків шумових і музичних. Властивості музичного звуку: висота, гучність (сила), тривалість, тембр.

18. Охарактеризуйте поняття «ритм» та основні ритмічні одиниці.

Характеристика довгих і коротких звуків у музиці. Фіксація тривалості музичного звуку на письмі за допомогою ноти (ціла нота, половинна, четвертна, восьма, шістнадцята тощо). Знаки подовження тривалості звуку. Види пауз.

Визначення поняття «ритм». Ритмічний малюнок.

Парний і особливий вид ритмічного поділу. Особливі види ритмічного поділу: тріоль, дуоль, квартоль, квінтоль, секстоль, септоль, новемоль та ін.

19. Охарактеризуйте поняття «метр», «розмір». Визначте види розмірів.

Акцент. Метр як чергування сильних і слабких акцентів. Характеристика сильних і слабких долей. Такт. Тактова риска, Затакт.

Розмір як письмове зображення метру. Види розмірів: дводольні та тридольні. Класифікація розмірів: прості, складні (утворені як сума однорідних чи неоднорідних розмірів), перемінні (рівноперемінні, нерівноперемінні).

20. Охарактеризуйте поняття «лад».

Лад як система стійких і нестійких звуків (ступенів ладу), які об'єднані (на основі мелодійних функціональних зв'язків) тяжінням до єдиного стійкого центру – тоніки. Функціональне значення ступенів ладу та їх позначення на письмі. Основні та побічні ступені ладу. Тоніка.

Стійкі та нестійкі ступені ладу. Поняття тяжіння та розв'язання. Мажорний та мінорний нахил. Тетрахорд.

Тональність як висотне положення ладу. Гама як поступовий висхідний або низхідний мелодичний рух у межах октави. Назва та позначення тональності (складове та літерне).

21. Розкрийте сутність мажорного та мінорного ладу.

Характеристика мажору як семиступенного діатонічного ладу. Характеристика мінору як семиступенного діатонічного ладу. Будова звукоряду. Тонічний тризвук мажору і мінору. Три види мажору і мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний), їх будова і відмінність. Повний мажор. Повний мінор.

22. Окресліть квінтове коло мажорних тональностей.

Тональність як висотне положення ладу. Характеристика квінтового кола мажорних тональностей (дієтних та бемольних). Ключові знаки в тональностях. Принцип формування квінтового кола мажорних тональностей.

23. Окресліть квінтове коло мінорних тональностей.

Тональність як висотне положення ладу. Характеристика квінтового кола мінорних тональностей (дієтних та бемольних). Ключові знаки в тональностях. Принцип формування квінтового кола мінорних тональностей.

24. Охарактеризуйте паралельні та однойменні тональності.

Визначення поняття «паралельна тональність». Спільність та відмінність паралельних тональностей. Правило знаходження паралельної тональності.

Визначення поняття «однойменна тональність». Спільність та відмінність однойменних тональностей. Правило знаходження однойменної тональності.

25. Охарактеризуйте поняття «інтервал». Класифікуйте інтервали.

Визначення інтервалу. Позначення та назва інтервалів. Ступенева і тонова величини інтервалу. Класифікація інтервалів: мелодичні і гармонічні, прості і складні, консонанси і дисонанси, діатонічні і хроматичні, зменшені і збільшені, двічі зменшені і двічі збільшені. Енгармонізм інтервалів. Обернення інтервалів.

26. Інтервали в тональностях мажору і мінору. Інтервали на ступенях натуральних ладів (мажору та мінору). Інтервали на ступенях гармонічних і

мелодичних ладів (мажору та мінору). Характерні інтервали. Стійкі та нестійкі інтервали.

27. Поясніть багатозначність терміну «гармонія». Схарактеризуйте види акордів та особливості чотириголосного викладу тризвуків головних ступенів.

Гармонія. Акорд. Види акордів (тризвук, септракорд, нонакорд). Назви звуків акорду. Чотириголосний склад тризвуків (подвоєння, мелодичне положення, розташування).

28. Дайте характеристику кадансовому квартсекстакорду, вкажіть умови його застосування та особливості голосоведення.

Кадансовий квартсекстакорд. Звуковий склад K^6_4 . Акордове оточення K^6_4 . Особливості голосоведення при застосуванні K^6_4 . Особливості голосоведення при переході K^6_4 в акорд D. Метро-ритмічні умови застосування K^6_4 .

29. Поясніть особливості подвоєння у секстакордах, схарактеризуйте типи розташування та голосоведення.

Визначення і позначення секстакордів головних ступенів. Подвоєння в секстакордах. Розташування секстакордів (тісне, широке, мішане). Застосування секстакордів у середині побудови та перед K^6_4 та D у каденціях Паралельні унісони (ч. 1), квінти (ч. 5), октави (ч. 8).

30. Схарактеризуйте прохідні та допоміжні звороти (вкажіть умови застосування прохідних і допоміжних квартсекстакордів у музичній побудові, особливості голосоведення, подвоєння).

Визначення прохідних зворотів. Тонічний і доміантовий квартсекстакорди. Особливості голосоведення у прохідних зворотах, їхні ознаки.

Допоміжні звороти. Тонічний і субдоміантовий квартсекстакорди. Голосоведення та ознаки допоміжних зворотів.

31. Дайте характеристику доміантсептакорду (повний і неповний доміантсептакорд, його застосування, місце в музичній побудові) та його оберненням.

Визначення доміантсептакорду. Повний і неповний D_7 . Акордове оточення D_7 . Особливості голосоведення септими D_7 . Розв'язання D_7 . Обернення D_7 . Розв'язання обернень D_7 . Прохідний D^4_3 та його ознаки. Переміщення D_7 та його обернень.

32. Схарактеризуйте повну функціональну систему мажору і мінору.

Повну функціональну систему складає сукупність головних і побічних тризвуків і септакордів ладу. Вони утворюють три функціональні групи акордів – тонічну, субдоміантову і доміантову, кожна з яких представлена

трьома тризвуками. Біфункціональні тризвуки і септакорди. Головні септакорди (D₇, II₇, DVII₇). Гармонічні звороти повної функціональної системи (автентичний, плагальний, повний функціональний зворот).

33. Назвіть характерні особливості септакорду II ступеня та його обернень.

Субдомінантсептакорд (II₇). Акордове оточення II₇ з оберненнями. Голосоведення. Розв'язання II₇ з оберненнями в акорди T. Розв'язання II₇ з оберненнями в акорди D. Розв'язання II₇ з оберненнями в акорди T через D₇ з оберненнями («правило хреста»).

34. Схарактеризуйте різновиди ввідних септакордів VII ступеня та вкажіть умови їх застосування.

Визначення ввідних септакордів та їх види. Функціональна належність ввідних септакордів. Акордове оточення ввідних септакордів. Особливості голосоведення та розв'язання. Внутрішньофункціональне розв'язання ввідних септакордів («розв'язання по колу»).

35. Назвіть відомі Вам типи тональних співвідношень та схарактеризуйте їх. Роз'ясніть особливості відхилень і їхню роль у музичній побудові.

Типи тональних співвідношень (відхилення, модуляція, співставлення). Відхилення як тимчасовий перехід у побічну тональність із наступним поверненням у головну. Побічні доміанти та субдомінанти (D і S). Альтеровані ступені. Голосоведення у відхиленнях.

36. Схарактеризуйте поступову функціональну модуляцію як тип тонального співвідношення.

Модуляція як перехід в іншу тональність із каденційним закріпленням у новій тональності. «Початкова тональність» і «кінцева тональність». Спільний акорд. Модулюючий акорд і його природа.

8.3. Історія української та зарубіжної музики

37. Доведіть специфіку музичного мистецтва.

Інтонаційно-звукова природа музики. Компаративний аналіз музики та інших видів мистецтва. Особливості змісту, форм і художніх образів музики. Шляхи конкретизації музичного образу. Засоби музичної виразності.

38. Дайте характеристику музичного мистецтва епохи Відродження.

Відновлення інтересу до античності. Перехід від середньовічної теоцентричної культури до антропоцентричної. Початок нотодруку поява демократичної публіки, розквіт аматорського музикування. Розвиток багатоголосся, зростання ролі світської музики, самостійність інструментальної

музики, поява численних танцювальних жанрів. Оновлення музичної мови. Становлення національних композиторських шкіл.

39. Визначте характерні риси музичної культури доби Бароко.

Трагічне світосприймання особистості у зв'язку з буржуазними революціями. Панування світської музики, розгортання публічного музичного життя, удосконалення музичного інструментарію, нотодрукування, розширення музичної освіти. Розвиток вокально-інструментальних жанрів, зародження нових інструментальних жанрів. Особливості музичної мови.

40. Висвітліть сутність музичного класицизму.

Вплив ідей філософського раціоналізму, естетики Відродження. Принципи логічної обґрунтованості, внутрішньої гармонії, строгої регламентації жанрів, типізації та узагальненості засобів виразності. К.В. Глюк як представник класицизму в опері. Віденська класична школа – вершина музичного класицизму. Симфонізм як метод філософського розкриття життєвих суперечностей, формування сонатно-симфонічного циклу і симфонічного оркестру.

41. Проаналізуйте особливості музичної естетики Романтизму.

Боротьба з просвітницько-класицистською ідеологією, буденщиною в мистецтві; розчарування художників в політичних результатах Великої французької революції. Втілення в музиці індивідуального світу особистості, трагічних мотивів самоти. Фантастичні образи, ідеалізація й поетизація минулого, народного побуту, природи. Нові засоби музичної мови і принципи формоутворення, розквіт мініатюрних жанрів. Формування національних композиторських шкіл.

42. Охарактеризуйте провідні художні течії в музичному мистецтві кінця ХІХ-початку ХХ століття.

Посилення ідейно-стилістичної конфронтації між різними мистецькими напрямками, стрімка зміна нових художніх течій (реалізм, пізній романтизм, оперний веризм, імпресіонізм, експресіонізм, неокласицизм, неофольклоризм).

43. Охарактеризуйте імпресіонізм в музиці.

Імпресіонізм у живопису (Е. Дега, К. Моне, О. Ренуар, А. Сіслей, ін.). Виникнення музичного імпресіонізму наприкінці 80-х–початку 90-х років ХІХ століття. Наслідування традицій пізнього романтизму і національних музичних шкіл 19 ст. Клод Дебюссі – основоположник музичного імпресіонізму. Оновлення музичної мови Е. Саті і М. Равелем.

44. Обґрунтуйте прогресивну сутність експресіонізму в музичному мистецтві.

Виникнення експресіонізму в 1905 – 1920 рр. як відгуку на соціальну кризу 1-ої чверті ХХ ст. Журнал «Штурм» (1911 р., Х. Вальден). Нова віденська школа А. Шенберга, А. Берг, А. Веберн. Створення додекафонної системи. Розвиток принципів формоутворення музики бароко та раннього класицизму.

45. Розкрийте особливості музичної культури України епохи Бароко.

Бароко як загальноєвропейський стиль, його специфіка в Україні. Типологічно спільні риси європейського Бароко. Кант як синтетичний бароковий музично-поетичний жанр. Світське музичне мистецтво, його жанри та стилі. Інструментальна музика. Музично-театральне мистецтво. Шкільна драма. Церковна багатоголоса музика. Партесний концерт. Дзвонарське мистецтво. Музично-теоретична думка. Теоретичні трактати М. Ділецького.

46. Розкрийте особливості музичної культури України епохи Класицизму.

Поєднання просвітницьких, класицистичних і барокових тенденцій в українській культурі зазначеного періоду. Церковна музика. Хоровий духовний концерт. Творчість М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя. Пісня-романс. Професіональна інструментальна музика. “Українська” симфонія Е. Ванжури.

47. Охарактеризуйте музичне мистецтво України першої половини і середини ХІХ століття.

Музичне життя в перших десятиліттях ХІХ ст. Становлення національного театру. Пісня-романс. Зростання композиторської майстерності. Хорова музика. Музично-театральне мистецтво. С. Гулака-Артемівський “Запорожець за Дунаєм”. Симфонічна та інструментальна музика. Романтична естетика, класичні стилістика й формотворення, фольклоризований тематизм в увертюрах (“симфоніях”) М. Вербицького. Формування національної специфіки в українській фортепіанній музиці. Розвиток жанру обробки українських народних пісень (Й. Витвицький, М. Завадський, В. Заремба). Формування циклічних творів (думка і шумка) та великої форми (М. Завадський, П. Сокальський).

48. Охарактеризуйте творчий доробок основоположника української класичної музики М. В. Лисенка.

Життєвий та творчий шлях композитора. Фольклористична діяльність митця. Педагогічна діяльність М. Лисенка. Естетичні принципи М. Лисенка. Сильові риси творчості та її новаторство. Огляд оперної творчості. Хорова музика. Огляд творчого доробку М. Лисенка у жанрі камерно-вокальної музики. Обробки українських народних пісень (хорові, камерно-вокальні). Інструментальні твори.

49. Охарактеризуйте музичне мистецтво України першої половини ХХ століття.

Становлення українського музикознавства. Роль жанру хорової та сольної обробки української народної пісні у створенні національного стилю української музики. Особливості розвитку жанрів українського музичного мистецтва в 20–30-ті роки. Українська музична культура у період фашистської окупації і повоєнної відбудови у 40-х роках. Дослідження музичного фольклору в місцях евакуації. Роль масової пісні як провідного жанру цього періоду.

50. Здійсніть музикознавчий огляд творчості українських композиторів першої половини ХХ століття.

М. Леонтович, К. Стеценко, Я. Степовий, О. Кошиць, В. Косенко, С. Людкевич, П. Козицький, Г. Верьовка, М. Вериківський, Л. Ревуцький та ін.

51. Охарактеризуйте музичне мистецтво України другої половини ХХ століття.

Суперечливість розвитку українського музичного мистецтва у 50-х роках. Музичне мистецтво 60–80-х років як новий етап в історії розвитку культури України. Два шляхи оновлення тематики та стилістики музичного мистецтва. Тенденція до камернізації великих жанрів (симфонії, опери, кантати). Неокласицизм. Вплив нової геополітичної ситуації в Україні другої половини 90-х років на розвиток музичного мистецтва. Процеси подолання ідеологічних стереотипів у музичній культурі України.

52. Проаналізуйте розвиток основних жанрів українського музичного мистецтва в другій половині ХХ століття.

Пісенна та хорова творчість. Симфонічна музика. Опера. Балет. Камерна музика.

53. Простежте епохи й періоди в розвитку українського фольклору та вирізніть жанри усної народної творчості, які з'явилися в ці періоди.

І. Доісторична (міфологічна) епоха: палеоліт – мисливські культи, магія полювання; мезоліт, чи кам'яний вік – система культів тварин, рослин, природних стихій; протонеоліт – астральні культи, міфи про природу, людину та світ; неоліт, чи мідний вік – Трипільська культура (3-2 тис. до н.е.); епоха бронзи, чи бронзовий вік; залізний вік; праслов'янський період.

ІІ. Історична епоха: княжий період; доба козаччини; період бездержавності (XVIII–XIX ст.); час новітнього розвитку усної народної творчості (XX ст.); сучасний етап розвитку усної народної творчості.

54. Поясніть поняття «синкретизм ранніх форм фольклору».

Дві риси первісного мистецтва – біфункціональність (художнє і нехудожнє), синкретичність. Мистецтво – невід'ємний складник практично-

пізнавальної діяльності людей первісного суспільства. Слова – символи для первісної людини; мова – перший фактор поетичної творчості.

55. Розкрийте зміст та музичні особливості календарно-обрядових пісень.

Походження і розвиток новорічних святкувань. Різновиди новорічних пісень. Колядки. Щедрівки. Народний театр. “Вертеп”. “Коза”. “Маланка”. Походження, історія побутування. Походження весняних обрядів та пісень. Різновиди весняних ігор та пісень. Зміст русальних обрядів та ігор. Музичні особливості русальних пісень. Зміст царинних обрядів, їх зв’язок із землеробською працею. Тематика та музичні особливості купальських і петрівчаних пісень. Зміст, тематика, музичні і виконавські особливості жнивварських пісень. Тематика, зміст, музичні особливості косовицьких пісень. Їхня спорідненість із купальськими, петрівчаними та жнивварськими піснями.

56. Розкрийте особливості епічних та ліро-епічних жанрів українського фольклору.

Героїчна епоха в історії українського народу. Особливості епічного стилю. Епічні жанри. Історія кобзарства. Думи, їх зміст тематика та музичні особливості. Жанрові різновиди дум. Історичні пісні. Тематична специфіка. Хронологічний огляд пісенної епіки. Класифікація історичних пісень. Народні балади. Особливості текстів та наспівів. Епічний, пісенний і протяжний виконавські стилі. Новелістичні пісні (співанки-хроніки). Музичні особливості: форма, мелодика, ритміка, ладова специфіка. Особливості виконання.

57. Охарактеризуйте народнопісенну лірику українського фольклору.

Народнопісенна лірика. Класифікація ліричних жанрів. Жанри соціально-побутової лірики. Зміст та музичні особливості козацьких пісень. Зміст і тематика чумацьких пісень. Рекрутські та солдатські пісні. Походження, особливості змісту та побутування. Музичні і виконавські особливості. Бурлацькі, наймитські, заробітчанські пісні. Побутова лірика. Пісні про кохання та родинний побут.

58. Визначте поняття «родинно-обрядова творчість» та назвіть цикли, з яких вона складається.

Виникнення родинної обрядовості на основі тотемічно-анімістичних вірувань та культів, її зв'язок із магією. Весільна обрядовість. Обряди, пов'язані з народженням дитини. Похорон як етап життя родини. Поховальна обрядовість.

59. Охарактеризуйте українську народну інструментальну музику

Народний інструментарій. Класифікація музичний інструментів: індивідуально-любительські і ансамблеві. Коротка характеристика інструментів (виконавські можливості, особливості використання, функції). Класифікація

інструментальної музики. Функції інструментальної музики. “Троїсті музики”: виконавський склад, оркестрові функції (мелодична, гармонічна, метро-ритмічна). Явище ансамблевої імпровізації.

60. Розкрийте зв'язок дитячого фольклору з етнопедагогікою. Поняття «дитячий фольклор». Специфіка дитячого фольклору. Розвиток дитячого мислення в українській етнопедагогіці засобом пестушок, забавлянок, небилиць. Значення колискових пісень в перші роки виховання дитини.

8.4. Педагогіка початкової освіти

61. Схарактеризуйте педагогіку як науку.

Педагогіка як наука про навчання, виховання, освіту. Три етапи розвитку педагогіки. Джерела розвитку педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками.

62. Схарактеризуйте основні категорії педагогіки.

Основні категорії педагогіки: виховання, навчання, освіта, самонавчання, самовиховання, формування, перевиховання. Характеристика категорій.

63. Розкрийте систему педагогічних наук.

Поняття про систему педагогічних наук. Характеристика структури педагогічної науки. Загальна педагогіка. Вікова педагогіка. Спеціальна педагогіка. Порівняльна педагогіка. Історія педагогіки. Методика. Етнопедагогіка. Сімейна педагогіка. Соціальна педагогіка.

64. Схарактеризуйте методи науково-педагогічних досліджень.

Поняття про методи науково-педагогічних досліджень. Характеристика методів науково-педагогічних досліджень (спостереження, анкетування, бесіда, вивчення шкільної документації та продуктів діяльності школярів, тестування, шкалювання, педагогічний експеримент), види та вимоги до них.

65. Схарактеризуйте нормативно-правову базу та систему освіти в Україні.

Закон України «Про освіту» (2017 р.). Поняття про систему освіти. Принципи побудови системи освіти. Структура системи освіти. Характеристика ланок системи освіти.

66. Розкрийте сутність процесу навчання в початковій школі, його структуру та функції.

Сутність процесу навчання в початковій школі. Суб'єкти навчання. Рушійні сили процесу навчання. Функції навчання. Структурні компоненти процесу навчання.

67. Розкрийте закономірності, принципи і правила навчання молодших школярів.

Поняття про закономірності навчання в початковій школі. Дидактичні принципи навчання, їхня характеристика. Правила навчання молодших школярів. Взаємозв'язок між принципами і правилами навчання.

68. Визначте мету Нової української школи та педагогічні умови її реалізації.

Поняття про зміст освіти. Компоненти змісту освіти. Основні принципи реформування змісту освіти. Концепція «Нова українська школа». Мета Нової української школи та педагогічні умови її реалізації.

69. Визначте концептуальні положення особистісно-орієнтованого підходу в навчанні й вихованні молодших школярів.

Сутність, зміст і вихідні теоретичні положення особистісно-орієнтованого підходу. Мета особистісно-орієнтованого навчання. Психолого-педагогічні умови реалізації особистісно-орієнтованого підходу в навчанні й вихованні молодших школярів. Вимоги до дидактичного забезпечення особистісно-орієнтованого підходу в початковій школі.

70. Представте класифікації методів навчання в початковій школі.

Поняття про методи навчання в початковій школі. Класифікації методів навчання: 1) за джерелом передачі та сприйняття інформації; 2) за логікою передачі і сприйняття навчальної інформації; 3) за ступенем самостійності мислення школярів. Класифікація методів навчання, в основі яких цілісний підхід до діяльності вчителя й учня в навчально-виховному процесі (Ю. К. Бабанський).

71. Схарактеризуйте словесні методи навчання молодших школярів.

Характеристика словесних методів навчання (розповідь, пояснення, опис, інструктаж, бесіда). Види бесід, розповідей, вимоги до їх проведення. Поєднання пояснення з іншими методами навчання.

72. Висвітліть історію розвитку форм організації навчання в початковій школі.

Поняття про форми організації навчання в початковій школі. Характеристика найбільш відомих в історії педагогічної думки форм організації навчання.

73. Схарактеризуйте урок як форму організації навчання, типи і структуру уроків (за В. Оніщуком).

Поняття про урок. Вимоги до уроку. Класифікація уроків за дидактичною метою В. Оніщука. Структура різних типів уроків.

74. Схарактеризуйте позаурочні форми навчання в початковій школі.

Поняття про позаурочні форми навчання в початковій школі. Екскурсія як форма роботи з учнями, її завдання. Класифікації екскурсій, етапи та вимоги до її проведення. Домашня робота як самостійне виконання учнями домашніх завдань за межами уроку. Види домашніх робіт.

75. Розкрийте сутність, функції і види контролю за навчально-пізнавальною діяльністю учнів.

Поняття про контроль. Складові контролю. Сутність функцій контролю. Характеристика видів контролю. Форми контролю.

76. Розкрийте сутність процесу виховання молодших школярів, його особливості.

Сутність процесу виховання, його структура. Суб'єкти виховного процесу. Рушійні сили процесу виховання молодших школярів. Об'єктивні та суб'єктивні фактори виховання. Мета та мотиви виховання. Особливості процесу виховання в початковій школі.

77. Визначте закономірності та принципи виховання дітей молодшого шкільного віку.

Поняття про закономірності виховання, їх характеристика. Принципи виховання дітей молодшого шкільного віку. Характеристика основних принципів виховання.

78. Розкрийте класифікацію методів виховання в початковій школі.

Поняття про методи виховання. Характеристика методів формування свідомості особистості. Методи організації діяльності та формування досвіду громадської поведінки. Методи стимулювання поведінки і діяльності молодших школярів.

79. Схарактеризуйте методи формування свідомості особистості.

Бесіда як метод виховання, її види, методика та вимоги до проведення бесід. Переконування як метод виховання. Прийоми переконування. Педагогічна вимога, її види. Метод прикладу.

80. Висвітліть методи стимулювання і корекції поведінки молодших школярів.

Заохочення як метод педагогічного впливу на особистість. Види заохочень. Покарання як метод виховання. Види покарань. Вимоги до заохочення і покарання школярів.

81. Схарактеризуйте колектив, його функції. Покажіть динаміку розвитку колективу.

Поняття про колектив. Роль колективу у формуванні особистості. Функції колективу. Динаміка розвитку колективу. Роль активу, органів самоврядування у формуванні колективу. Безпосередній та опосередкований вплив педагога на дитячий колектив.

82. Схарактеризуйте шляхи і засоби морального виховання молодших школярів.

Моральне виховання як провідний чинник усебічного розвитку особистості молодшого школяра. Завдання морального виховання. Шляхи розв'язання завдань морального виховання. Засоби морального виховання молодших школярів.

83. Схарактеризуйте сім'ю як важливий соціальний інститут виховання.

Сім'я як соціальний інститут суспільного розвитку. Вплив сім'ї на формування особистості дитини. Функції сім'ї. Виховний потенціал різних типів сімей. Характеристика стилю взаємин між батьками і дітьми.

84. Схарактеризуйте види трудової діяльності молодших школярів.

Сутність трудової діяльності школярів. Трудове навчання як складова трудового виховання молодших школярів. Поетапність здійснення трудового навчання. Види праці та вимоги до її організації.

85. Висвітліть форми і засоби естетичного виховання молодших школярів.

Місце і роль естетичного виховання в житті людини. Зміст естетичного виховання молодших школярів. Форми естетичного виховання в початковій школі. Характеристика засобів естетичного виховання.

86. Висвітліть соціально-педагогічні причини появи важковиховуваних дітей.

Поняття про важковиховуваних дітей. Характерні особливості важковиховуваних дітей. Характеристика соціально-педагогічних причин появи важковиховуваних дітей.

87. Схарактеризуйте форми методичної роботи в початковій школі.

Поняття про методичну роботу. Основний зміст методичної роботи в початковій школі. Форми методичної роботи. Характеристика індивідуальних і колективних форм методичної роботи вчителів початкових класів.

88. Схарактеризуйте педагогічні ідеї Я.А. Коменського.

Я. А. Каменський – чеський педагог, основоположник наукової педагогіки. Розробка Я. Коменським класно-урочної системи навчання та

обґрунтування уроку як основної форми навчання в школі. Вікова періодизація дітей і система шкіл, зміст освіти та вимоги до організації роботи навчальних закладів. Обґрунтування принципу природовідповідності та доступності початкової освіти для всіх. Розробка теорії навчання – дидактики («Велика дидактика»). Три важливі принципи вчення Я. Коменського: виховуючий характер навчання, зв'язок навчання з життям, відповідність навчання віку учнів. Гуманістичні позиції Я. Коменського. Його погляди на роль і вимоги до вчителя.

89. Схарактеризуйте педагогічні погляди В. О. Сухомлинського.

Педагогічна діяльність В. О. Сухомлинського. Погляди В. О. Сухомлинського на зміст виховання особистості. Моральні цінності та заповіді В. О. Сухомлинського. Розробка В. О. Сухомлинським системи вимог до вчителя.

90. Упорядкуйте основні методи та прийоми організації освітнього процесу початкової школи в умовах інклюзії.

Закономірності та специфіка розвитку осіб з особливими освітніми потребами. Методи й прийоми організації освітнього процесу та сприятливих умов взаємодії учнів початкової школи в інклюзивному класі.

8.5. Хорове диригування

План аналізу хорової партитури

Загальний аналіз:

- оцінка творчості авторів твору;
- характеристика літературного тексту (основна ідея, образи, теми).

Музично-теоретичний аналіз:

- ладо-тональний план твору;
- музична форма;
- гармонія, фактура, голосоведіння;
- розмір, темп та його зміни;
- динаміка, агогіка.

Вокально-хоровий аналіз:

- тип і вид хору;
- діапазон хорових партій; фразування;
- способи звуковедення (*legato*, *staccato*, *pop legato*);
- дихання (загально-хорове чи ланцюгове);
- особливості інтонації, строю, ансамблю.

Виконавський аналіз:

- синтез творчого задуму композитора та поета з виконавською інтерпретацією диригента,
- визначення основних труднощів хорової партитури (вокально-хорових, диригентських, ритмічних, гармонічних) і засобів їх подолання.

Педагогічний аналіз:

- роль твору в естетичному вихованні та музичному навчанні; використання хорového твору на уроках музики та в позакласній роботі тощо.

9. Джерела інформації, рекомендовані до використання в ході підготовки до Атестаційного Екзамену

Методика викладання музичного мистецтва

1. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання : навч.-метод. посібник. Миколаїв : Іліон, 2018 404 с.
2. Гумінська О. О. Уроки музики в загальноосвітній школі : метод. посібн. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. 104 с.
3. Дем'янюк Н. Ю. Основи хорознавства і методики роботи з хором : навч. посіб. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2004. 96 с.
4. Кушка Я. С. Методика музичного виховання дітей : навч. посібн. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. 288 с.
5. Лобач О. Музично-дидактичні ігри в початковій школі. К. : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. 104 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
6. Лобач О. О. Актуальні проблеми вдосконалення підручників із освітньої галузі «Мистецтво» для початкової школи. *Неперервна педагогічна освіта XXI століття: зб. матеріалів XVII Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / наук. ред. : Г. І. Сотська, М. П. Вовк. Вип. 3 (15). Київ : Талком, 2020. С. 161–163.*
7. Лобач О. О. Метаморфози освітньої галузі «Мистецтво» в державних стандартах України. *Modern science: problems and innovations: Abstracts of the 1st International scientific and practical conference. SSPG Publish. Stockholm, Sweden. 2020. Pp. 405-412. URL: <http://sci-conf.com.ua>.*
8. Лобач О. О. Методи творчого розвитку молодших школярів на уроках музичного мистецтва. *Витоки педагогічної майстерності. 2018. Вип. 22. С. 119-124.*
9. Масол Л. Методика навчання мистецтва в основній школі : метод. посібн. для вчителів. Київ : Шк. Світ, 2012. 128 с.
10. Масол Л. М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посібник. Київ : Генеза, 2019. 207 с.
11. Масол Л. М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посібник. Київ : Генеза, 2020. 160 с.
12. Науменко С. І. Психологія музичності та її формування у молодших школярів : навч. посібник. К. : КДП, 1993. 186 с.
13. Пермяков О. А., Власенко І. М., Лаврентьєва О. О. Дидактичні ігри на уроках музики : наук.-метод. посіб. К. : КНТ, 2014. 271 с.

14. Печерська Е. Уроки музики в початкових класах: навч. посібник. К.: Либідь, 2001. 272 с.
15. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посібн. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
16. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посібник Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2005. – 355 с.
17. Смирнова Т. Хорознавство: історія, теорія, практика: навч. посібн. Харків: Видво Федорко, 2013. 212 с.
18. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти: навч. посіб. К.: Академія, 2016. 240 с. (Alma mater).

Теорія музики і сольфеджіо

1. Андреєва О. Основи музичної грамоти: підручник – вид. 4-те, випр. і доповнене. К.: Муз. Україна, 1978. 135 с.
2. Дубінін І. Гармонія: у 2 ч. К.: Муз. Україна, 1981 – 1982. 235 с.
3. Іванов О. К. Гармонія: навч. посібн. К.: КНУКіМ, 2001. 102 с.
4. Красовська Є. М., Виноградов Г. В. Курс гармонії за фортепіано: метод. поради. К.: Муз. Україна, 1983. 213 с.
5. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. К.: Муз. Україна, 1980. 160 с.
6. Побережна Г. І., Щедриця Т. В. Загальна теорія музики: підручник. К.: Вища школа, 2004. 303 с.
7. Смаглій Г. А., Маловик Л. В. Основи теорії музики: підручник. Харків: Факт, 2001. 384 с.
8. Теплицький О. Творчі вправи в курсі гармонії. К.: Муз. Україна, 1984. 89 с.
9. Хоминський Й. Історія гармонії та контрапункту: у 2 т. К.: Муз. Україна, 1975 – 1979. 367 с.

Історія української та зарубіжної музики

1. Войтович В. Українська міфологія. К.: Либідь, 2002. 664 с.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: у 2 т. К.: Оберіг, 1991. 604 с.
3. Герасимова-Персидська Н. О. Хоровий концерт на Україні в XVII – XVIII ст. К.: Муз. Україна, 1978. 280 с.
4. Гнатів Т. Ф. Музична культура Франції рубежу XIX – XX століть: навч. посібник. К.: Муз. Україна, 1993. 223 с.
5. Грицай М. С., Бойко В. Г., Дунаєвська Л. Ф. Українська народно-поетична творчість: підр. для університетів. К.: Вища школа, 1983. 358 с.
6. Дитячий фольклор / вступ. ст. Г. В. Довженок. К.: Дніпро, 1986. 304 с.
7. Дячук Н. І. Музичне мистецтво Західної Європи кінця XVI – початку XIX ст. [Тексти лекцій з курсу «Історія зарубіжної музики» для студентів музичних груп психолого-педагогічного факультету]. Полтава: ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2009. 103 с.
8. Іваницький А. І. Український музичний фольклор: підручн. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 320 с.

9. Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями) : навч. посібн. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 520 с.
10. Іванова І. Л., Куколь Г. В., Іванова І. Л., Черкашина М. Р. Історія опери. [Західна Європа. XVII – XIX століття] / за ред. М. Черкашиної ; Міжнар. фонд "Відродження". К. : Заповіт, 1998. 383 с.
11. Історія української музики: У 6 т. – Т. 1 – 4. К. : Муз. Україна, 1989 – 1992.
12. Колесса Ф. М. Фольклористичні праці. К. : Наук, думка, 1970. 415 с.
13. Колядки і щедрівки / упор., вст. ст., прим. М. С. Глушка. К. : Муз. Україна, 1991. 200 с.
14. Корній Л. Історія української музики : у 2 ч. Київ – Харків – Нью-Йорк, 1998.
15. Корній Л. Українська шкільна драма і духовна музика XVII – другої половини XVIII ст. : монографія. К. : Муз. Україна, 1993. 240 с.
16. Лановик М. Б., Лановик З. Б. Українська усна народна творчість : підручн. К. : Знання-прес, 2006. 591 с.
17. Левченко Г. С. Народні пісні Полтавщини : навч. посіб. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2006. 148 с.
18. Лисько З. Музичний словник. К. : Муз. Україна, 1994. 98 с.
19. Лозко Г. Українське народознавство. К. : Зодіак-ЕКО, 1995. 386 с.
20. Музична культура Італії та Франції: від бароко до романтизму. [Проблеми стилю та міжкультурних контактів]. К. : Муз. Україна, 1991. 334 с.
21. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. К. : Укр. письменник, 1993. 240 с.
22. Плісецький М. Українські народні думи. Сюжети і образи. К. : УКСП «Кобза», 1994. 305 с.
23. Пономарьов А. Українська етнографія : Курс лекцій. К. : Либідь, 1994. 416 с.
24. Українська культура: Лекції / за ред. Дм. Антоновича ; упор. С. В. Ульяновська; вст. ст. І. М. Дзюби ; перед. слово М. Антоновича ; додатки С. В. Ульяновської, В. І. Ульяновського. К. : Либідь, 1993. 592 с. («Пам'ятки історичної думки України»).
25. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник / гол. ред. А. Пономарев. К. : Либідь, 1993. 256 с.
26. Українське бароко та європейський контекст : зб. наук. пр. / ред. кол. Костюк О. Г., Федорук О. К. [та ін.]. К. : Муз. Україна, 1991. 422 с.
27. Юцевич Ю. Є. Музика : словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с.

Основний музичний інструмент

1. Денисов О., Угринович В. Популярні мелодії для баяна або акордеона. Вип. І. К. : Муз. Україна, 1988. 117 с.
2. Різоль М. 100 українських народних пісень і танців для баяна. К. : Муз. Україна, 1991. 205 с.
3. Українські народні танці в обробці для баяна / упор. Різоль М. К. : Муз. Україна, 1993. 47 с.
4. Чапкій С. Альбом баяніста. К. : Муз. Україна, 1967. 88 с.
5. Чапкій С. Етюди для баяна. К. : Муз. Україна, 1967. 62 с.
6. Бах Й.С. 6 маленьких прелюдій для фортепіано. К. : Мелосвіт, 2000. 16 с.
7. Глушкова С. І., Пужай Г. В. Вибрані п'єси українських композиторів : навч. посіб. Ч. І. / гол. ред. Г. С. Левченко. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. 168 с.
8. Глушкова С. І., Пужай Г. В. Пісні українських композиторів для дітей : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. І. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. 150 с.; Ч. ІІ, 2017. 164 с.
9. Ірклієнко В. С., Дем'янко Н. Ю. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва на індивідуальних заняттях з основного музичного інструменту. *Естетика і етика педагогічної дії*: зб. наук. праць. 2019. Вип. 20. С. 120-129.
10. Кузнєцова В. Збірник музичних творів для фортепіано. Полтава, 2007. 32 с.
11. Павленко О. М. Хрестоматія з музики для загальноосвітніх шкіл. 1 клас Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2004. 176 с.
12. Українська фортепіанна музика : навч. посібник / упор. Т. Завадська, О. Козачук. К. : Муз. Україна, 2004. Ч. І. 175 с.
13. Яковлев В. П. Прийоми самостійної роботи студента над музичним репертуаром по класу баяна. *Vědecký pokrok na přelomu syachaletých věd – 2017: Materiály XIII Mezinárodní vědecko - praktická konference, Vol. 7. Praha: Publishing House «Education and Science». С. 37-40.*
14. Яковлев В. П. Індивідуальне заняття – основна форма навчання гри на музичному інструменті // *Perspektywi czneopracowania sa nauka I technikami – 2017 : Materialy XIII Miedzynarodowej naukowii-praktycznej konferencji, 07-15 listopada 2017. С. 3-6.*
15. Яковлев В. П., Сулаєва Н. В., Вовченко С. В. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до використання творів шкільного репертуару в професійній діяльності. *Theoretical foundations of modern science and practice: Materialy XIth International scientific and practical conference (06-07 april 2020) Melbourne, Australia, 2020. P. 448-451.*
16. Мясков К. Дитячий альбом для баяна. К.: Музична Україна, 1991. 103 с.
17. Збірник пісень з акомпанементом. 3-4 класи [Ноти] / упоряд. Л. М. Єлагіна. Х. : Ранок : Веста, 2004. – 144 с.

Постановка голосу

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник для вузів К. : Віпол, 2007. 173 с.
2. Глушкова С. І., Пужай Г. В. Пісні українських композиторів для дітей : навч. посібник : у 2 ч. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. Ч. I. 150 с.
3. Глушкова С. І., Пужай Г. В. Пісні українських композиторів для дітей : навч. посіб. : у 2 ч. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. Ч. II. 164 с.
4. Даценко А. С. Сольний спів : метод. реком. Луганськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 61 с.
5. Маслій К. Виховання голосу співака : навч. посібник. Рівне : РДІК, 1996. 120 с.
6. Овчаренко Н. А. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності : теорія та методологія : монографія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2014. 400 с.
7. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа : навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2006. 384 с.
8. Ремезова Н. М. Використання музичної спадщини Раїси Кириченко у формуванні вокальних навичок учителя музичного мистецтва. *SCIENCE, TRENDS AND PERSPECTIVES 17th International Scientific and Practical Conference (18-19 May, 2020)*. 432 p. (Tokyo, Japan 2020). С. 329-331.
9. Ремезова Н. М. Хрестоматія з постановки голосу (вокалізи): навчально-методичний посібник. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. Ч. I. 60 с.
10. Хрестоматія для сольного співу. Пісні, романси, арії українських композиторів : у 3-х ч. / упор. В. Л. Бриліна, Л. М. Ставінська. К. : Освіта Україна, 2008. 248.

Хорове диригування

1. Дем'янюк Н. Ю. Основи хорознавства і методики роботи з хором : навч. посіб. для студ. серед. спец. і вищ. закл. освіти. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2004. 96 с.
2. Дем'янюк Н. Ю. Хрестоматія з диригування хором : навч. посіб. для студ. педагогічних ун. у 3 ч. / [уклад. Н. Ю. Дем'янюк]. Полтава : Полтав. держ. пед. ун. імені В. Г. Короленка, 2009. Ч. I. 183 с.; Ч. II. 150 с.; Ч. III. 198 с.
3. Левченко Г. С. «Їхав козак за Дунай»: українська народна пісня для мішаного хору / Полтав. держ. пед. ін-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПДП імені В. Г. Короленка, 1998. 70 с.
4. Левченко Г. С. «На козака пригодонька»: хоровий триптих : навч. посіб. / Полтав. держ. пед. ін-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПДП імені В. Г. Короленка, 1998. 78 с.
5. Левченко Г. С. «Стоїть гора високая»: навч. посіб. / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПДПУ, 2003. 24 с.

6. Левченко Г. С. Збірник пісень. Полтава, 1995. 36 с.
7. Левченко Г. С. Збірник пісень. Полтава, 1996. 34 с.
8. Левченко Г. С. Народні пісні Полтавщини : навч. посіб. Полтава : ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2006. 148 с.
9. Левченко Г. С. Ой, у лузі, та ще й при березі : навч. посіб. Полтава : ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2006. 160 с.
10. Левченко Г. С. Пісенні крила Полтавщини : зб. пісень. Полтава : СПДФО, 2005. 120 с.
11. Левченко Г. С. Хорова версія концерту для фортепіано з оркестром С. А. Шевченка : репертуарн. посіб. Полтава, 2002. 56 с.
12. Левченко Г. С. Червона калина – полтавська земля : навч. посіб. / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. Полтава : Скайтек, 2000. 167 с.
13. Левченко Г. С., Лиманський П. Т., Тягло Є. І. Хорове диригування : навч. посібн. Ч. I. Полтава : ПДП, 1995. 91 с.
14. Лиманський П. Т., Тягло Є. І. Вокально-хорова робота вчителів музики в дитячому хорі : навч. посіб. Полтава : ПДП, 1997. 74 с.
15. Лиманський П. Т., Тягло Є. І. Хорове диригування : навч. посібн. Ч. II. Полтава : ПДП, 1998. 181 с.
16. Лиманський П. Т. Обробки українських народних пісень та переклади для академічного хору : зб. муз. творів / [передм. Л. А. Гнатюк, Є. І. Тягла]. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2001. 36 с.

Педагогіка початкової освіти

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України : підручн. К. : Либідь, 2006. 424 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: підручник. К. : Либідь, 2008. 848 с.
3. Бойко А. М. Виховання людини: нове і вічне. Полтава : Техсервіс, 2006. 568 с.
4. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : посібник. Дрогобич : Коло, 2003. 528 с.
5. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. Вид. 4-те, стер. К. : Академвидав, 2012. 615 с.
6. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 376 с.
7. Зайченко І. В. Педагогіка : навч. посіб. К. : Освіта України, 2006. 528 с.
8. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. К. : МАУП, 2000. 309 с.
9. Інтегрований курс теорії та історії педагогіки: індивідуальні тьюторські завдання для студентів II-IV курсів / автор-укладач Бойко А. М. Полтава, 2007. 328 с.
10. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях: навч. посіб. К. : Знання, 2006. 311 с.
11. Левківський М. В. Історія педагогіки: підручник. К. : ЦНЛ, 2003. 360 с.

12. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Харків : ОВС, 2002. 400 с.
13. Любар О. О. , Стельмахович М. Г., Федоренко Т. Т. Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 447 с.
14. Мазоха Д. С., Опанасенко Н. І. Педагогіка : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 231 с.
15. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посібник. К. : Кондор, 2005. 667 с.
16. Пальчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. К.: Каравела, 2007. 567 с.
17. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги : підручник / під заг. ред. А.М. Бойко. К. : ВД «Професіонал», 2004. 576 с.
18. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посіб. вид. 3-тє, перероб. і допов. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 230 с.
19. Ягупов В.В. Педагогіка : навч. посібник. К. : Либідь, 2003. 560 с.

Інтернет-ресурси

1. Бех І.Д. Світ емоцій у виховній системі В. О. Сухомлинського : [//www.library.edu.ua](http://www.library.edu.ua)
2. Енциклопедія педагогічної освіти України, 2009 : [www. who-is-who.com.ua](http://www.who-is-who.com.ua)
3. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського : <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України : <http://www.mon.gov.ua>.
5. Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. П. Котляревського (36020 м. Полтава, вул. Небесної Сотні, 17) : [:http://www.library.pl.ua/](http://www.library.pl.ua/)